

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023**History (IDS) Paper-I****HSRI: Social Reforms in India****Day and Date: Friday, 19/05/2023****Total Marks: 60****Time: 10.30 AM To 12.30 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The book 'Shetkaryacha Aasud' was written by.....
A) Dr. Ambedkar B) Rajarshi Shahu Maharaj C) Mahatma Phule D) V. R. Shinde
- 2 Mahatma Phule made a ballad on .....
A) Bajiprabhu Deshpande B) Tanaji Malusare C) Chhatrapati Shivaji Maharaja D) Chhatrapati Sambhaji Maharaja
- 3 ..... renevated Chhatrapati Shivaji Maharaja's tomb of Raigad.
A) Lokhitvadi B) Justice Ranade C) Lokmanya Tilak D) Mahatama Phule
- 4 Mahatma Phule took education of ..... from Lahuji Salave.
A) Vedas B) Traditional C) Technical D) Swordmanship
- 5 Mahatma Phule put a demand of free and compulsory education for below 12 years children towards ---
----- Commission.
A) Charlos Wood B) Hunter C) Hurtog D) Radhakrushna
- 6 Chhatrapati Shahu Maharaj was born in Kagal's ----- family.
A) Nimbalkar B) Bhosale C) Ghatge D) Jadhav
- 7 Rajarshi Shahu Chhatrapati took the powers of administration of Kolhapur priencely state in his hand on .....
A) 26 July 1874 B) 17 March 1874 C) 2 April 1890 D) 2 April 1894
- 8 Rajarshi Chhatrapati Shahu made ..... education compulsory in 1917 A.D.
A) Primary B) Higher C) Medical D) Technical
- 9 ..started the Miss Clarke Hostel for untouchable student at Kolhapur in 1907.
A) Rajarshi Shahu Maharaj B) Karmveer Bhauarao Patil C) Mahatma Phule D) Bhau Daji Lad
- 10 In 1920, Rajarshi Shahu Maharaj organised conference for untouchebles at .....in Kolhapur state.
A) Tasgaon B) Mangaon C) Mahad D) Shirol
- 11 Dr. Ambedkar started ----- business after returning from abroad in 1923.
A) Professor B) Lawyer C) economist D) none of these
- 12 In 1936 'Independent Labour Party' was formed by.....
A) Mahatma Phule B) Maharshi Karve C) Dr. Ambedkar D) Rajarshi Shahu Maharaj

- 13 The book 'Thoughts on Pakistan' written by .....
- A) Justice Ranade B) Dr. Ambedkar C) Muhammad Jinha D) Suxena
- 14 Government of India awarded Bharatratna award to Dr. Ambedkar in .....
- A) 1990 B) 1995 C) 1998 D) 1999
- 15 .....represented untouchables of India in the first Round table Conference.
- A) Mahtam Gandhi B) Pandit Nehru C) Dr. Ambedkar D) None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Balhatya Pratibandhak griha' (1963)
- 2 Satyashodhak Samaj
- 3 The Economic work of Rajarshi Shahu Maharaj
- 4 People's Education Society

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Discuss the thoughts of Mahatma Phule in the book 'Gulamgiri'.
- 2 Explain the various laws made by Rajarshi Shahu Maharaj for women.
- 3 Describe the work of Dr. Babasaheb Ambedkar in the field of education.
- 4 Explain the thoughts expressed by Dr. Babasaheb Ambedkar in his book 'Annihilation of Caste'

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Discuss the Educational work of Rajarshi Chh. Shahu Maharaj.
- 2 Explain the Life and Work of Dr. Babasaheb Ambedkar.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 शेतकऱ्याचा असूड हा ग्रंथ .....यांनी लिहिला.
अ) डॉ. आंबेडकर ब) राजर्षी शाहू महाराज क) महात्मा फुले ड) वि.रा.शिंदे
- 2 महात्मा फुले यांनी ..... यांच्यावर पोवाडा रचला.
अ) बाजीप्रभू देशपांडे ब) तानाजी मालुसरे क) छत्रपती शिवाजी महाराज ड) छत्रपती संभाजी महाराज
- 3 रायगडावरील छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या समाधीचा जिर्णोधर .....यांनी केला.
अ) लोकहितवादी ब) न्यायमूर्ती रानडे क) लोकमान्य टिळक ड) महात्मा फुले
- 4 महात्मा फुले यांनी लहूजी साळवे यांचेकडून ..... शिक्षण घेतले.
अ) वैदिक ब) पारंपारिक क) तांत्रिक ड) तलवारबाजी
- 5 महात्मा फुले यांनी .....आयोगाकडे १२ वर्षांच्या आतील मुलांना मोफत व सक्तीचे शिक्षण मिळावे अशी मागणी केली.
अ) चार्लस वूड ब) हंटर क) हार्टिंग ड) राधाकृष्ण

- 6 छत्रपती शाहू महाराजांचा जन्म कागलच्या.....घराण्यात झाला.
अ) निंबाळकर ब) भोसले क) घाटगे ड) जाधव
- 7 राजर्षी शाहू छत्रपतींनी कोल्हापूर संस्थानच्या प्रशासनाची सूत्रे .....रोजी हाती घेतली.
अ) २६ जुलै १८७४ ब) १७ मार्च १८७४ क) २ एप्रिल १८९० ड) २ एप्रिल १८९४
- 8 राजर्षी छत्रपती शाहूंनी १९१७ पासून ..... शिक्षण सक्तीचे केले.
अ) प्राथमिक ब) उच्च क) वैद्यकीय ड) तांत्रिक
- 9 १९०७ साली कोल्हापूर येथे अस्पृश्य मुलांसाठी 'मिस क्लार्क वसतिगृह' ....यांनी सुरु केले.
अ) राजर्षी शाहू महाराज ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील क) महात्मा फुले ड) भाऊ दाजी लाड
- 10 कोल्हापूर संस्थानातील .....येथे राजर्षी शाहू महाराजांनी अस्पृश्यांसाठी १९२० मध्ये परिषद आयोजित केली.
अ) तासगाव ब) माणगाव क) महाड ड) शिरोली
- 11 १९२३ मध्ये भारतात परतल्यावर डॉ.आंबेडकरांनी ..... व्यवसाय सुरु केला.
अ) प्राध्यापक ब) वकील क) अर्थतज्ञ ड) यापैकी नाही
- 12 १९३६ मध्ये स्वतंत्र मजूर पक्षाची स्थापना .....यांनी केली.
अ) महात्मा फुले ब) महर्षी कर्वे क) डॉ. आंबेडकर ड) राजर्षी शाहू महाराज
- 13 'थॉट्स ऑन पाकिस्तान' हा ग्रंथ .....यांनी लिहला
अ) न्यायमूर्ती रानडे ब) डॉ.आंबेडकर क) मुहम्मद जीना ड) सक्सेना
- 14 भारत सरकारने डॉ.आंबेडकरांना .....मध्ये भारतरत्न पुरस्कार प्रदान केला.
अ) १९९० ब) १९९५ क) १९९८ ड) १९९९
- 15 पहिल्या गोलमेज परिषदेला भारतीय अस्पृश्य समाजाच्या वतीने.....उपस्थित होते.
अ) महात्मा गांधी ब) पंडित नेहरू क) डॉ. आंबेडकर ड) यापैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 बालहत्या प्रतिबंधक गृह (१८६३)
- 2 सत्यशोधक समाज
- 3 राजर्षी शाहू महाराजांचे आर्थिक क्षेत्रातील कार्य
- 4 पीपल्स एज्युकेशन सोसायटी

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 'गुलामगिरी' या ग्रंथातील महात्मा फुले यांच्या विचारांची चर्चा करा.
- 2 राजर्षी शाहू महाराजांनी स्त्रियांसाठी केलेल्या विविध कायद्यांची माहिती द्या.
- 3 डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक क्षेत्रातील कार्य सांगा.
- 4 डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी 'अॅनिहिलेशन ऑफ कास्ट' या ग्रंथात मांडलेले विचार स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 राजर्षी छत्रपती शाहू महाराजांच्या शिक्षणविषयक कार्याची चर्चा करा.
- 2 डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे जीवन व कार्य स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023

History (IDS) Paper-I

HSRI: Social Reforms in India

Day and Date:Friday,19/05/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 शेतकऱ्याचा असूड हा ग्रंथ .....यांनी लिहिला.
अ) डॉ.आंबेडकर ब) राजर्षी शाहू महाराज क) महात्मा फुले ड) वि.रा.शिंदे
Option 3
- 2 महात्मा फुले यांनी ..... यांच्यावर पोवाडा रचला.
अ) बाजीप्रभू देशपांडे ब) तानाजी मालुसरे क) छत्रपती शिवाजी महाराज ड) छत्रपती संभाजी महाराज
Option 1
- 3 रायगडावरील छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या समाधीचा जिर्णोधर .....यांनी केला.
अ) लोकहितवादी ब) न्यायमूर्ती रानडे क) लोकमान्य टिळक ड) महात्मा फुले
Option 4
- 4 महात्मा फुले यांनी लहूजी साळवे यांचेकडून ..... शिक्षण घेतले.
अ) वैदिक ब) पारंपारिक क) तांत्रिक ड) तलवारबाजी
Option 4
- 5 महात्मा फुले यांनी .....आयोगाकडे १२ वर्षांच्या आतील मुलांना मोफत व सक्तीचे शिक्षण मिळावे अशी मागणी केली.
अ) चार्लस वूड ब) हंटर क) हार्टोर्ग ड) राधाकृष्ण
Option 2
- 6 छत्रपती शाहू महाराजांचा जन्म कागलच्या.....घराण्यात झाला.
अ) निंबाळकर ब) भोसले क) घाटगे ड) जाधव
Option 3
- 7 राजर्षी शाहू छत्रपतींनी कोल्हापूर संस्थानच्या प्रशासनाची सूत्रे .....रोजी हाती घेतली.
अ) २६ जुलै १८७४ ब) १७ मार्च १८७४ क) २ एप्रिल १८९० ड) २ एप्रिल १८९४
Option 4
- 8 राजर्षी छत्रपती शाहूंनी १९१७ पासून ..... शिक्षण सक्तीचे केले.
अ) प्राथमिक ब) उच्च क) वैद्यकीय ड) तांत्रिक
Option 1
- 9 १९०७ साली कोल्हापूर येथे अस्पृश्य मुलांसाठी 'मिस क्लार्क वसतिगृह'....यांनी सुरु केले.
अ) राजर्षी शाहू महाराज ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील क) महात्मा फुले ड) भाऊ दाजी लाड
Option 1
- 10 कोल्हापूर संस्थानातील .....येथे राजर्षी शाहू महाराजांनी अस्पृश्यांसाठी १९२० मध्ये परिषद आयोजित केली.
अ) तासगाव ब) माणगाव क) महाड ड) शिरोली
Option 2
- 11 १९२३ मध्ये भारतात परतल्यावर डॉ.आंबेडकरांनी ..... व्यवसाय सुरु केला.
अ) प्राध्यापक ब) वकील क) अर्थतज्ञ ड) यापैकी नाही
Option 2
- 12 १९३६ मध्ये स्वतंत्र मजूर पक्षाची स्थापना .....यांनी केली.
अ) महात्मा फुले ब) महर्षी कर्वे क) डॉ. आंबेडकर ड) राजर्षी शाहू महाराज
Option 3
- 13 'थॉट्स ऑन पाकिस्तान' हा ग्रंथ .....यांनी लिहिला
अ) न्यायमूर्ती रानडे ब) डॉ.आंबेडकर क) मुहम्मद जीना ड) सक्सेना
Option 2

14 भारत सरकारने डॉ. आंबेडकरांना .....मध्ये भारतरत्न पुरस्कार प्रदान केला.

अ) १९९० ब) १९९५ क) १९९८ ड) १९९९

Option 1

15 पहिल्या गोलमेज परिषदेला भारतीय अस्पृश्य समाजाच्या वतीने.....उपस्थित होते.

अ) महात्मा गांधी ब) पंडित नेहरू क) डॉ. आंबेडकर ड) यापैकी नाही

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 बालहत्या प्रतिबंधक गृह (१८६३)

Ans:

2 सत्यशोधक समाज

Ans:

3 राजर्षी शाहू महाराजांचे आर्थिक क्षेत्रातील कार्य

Ans:

4 पीपल्स एज्युकेशन सोसायटी

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 'गुलामगिरी' या ग्रंथातील महात्मा फुले यांच्या विचारांची चर्चा करा.

Ans:

2 राजर्षी शाहू महाराजांनी स्त्रियांसाठी केलेल्या विविध कायद्यांची माहिती द्या.

Ans:

3 डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक क्षेत्रातील कार्य सांगा.

Ans:

4 डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी 'अॅनिहिलेशन ऑफ कास्ट' या ग्रंथात मांडलेले विचार स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 राजर्षी छत्रपती शाहू महाराजांच्या शिक्षणविषयक कार्याची चर्चा करा.

Ans:

2 डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे जीवन व कार्य स्पष्ट करा.

Ans:

*****